

Islingen – en liten undangömd pärla i den nordsmåländska naturen.

Naturbilder och reflektioner

Ända sedan min barndom och uppväxt har jag fascinerats av natur och miljö kring sjön Islingen, där den ligger, centralt och rätt nära landsvägen mitt i Frinnaryds socken, men ändå på något sätt oåtkomlig och lite mystisk, eftersom sjön är omgiven av vildmossar och sankmarker och längst ut består av otillgängliga gungflyn med synnerligen intressant flora och fågelliv. Vi var redan på 1950-talet ett antal naturintresserade som tillbringade en hel del tid med att utforska sjön och i synnerhet dess intressanta våtmarksflora. Sedan dess har jag varit där åtskilliga gånger, inte minst i samband med inventering av växtligheten inför publiceringen av Smålandsfloran 2007.

Vid ett besök i oktober 2011 såg jag till min förvåning att sjöns öppna vattenyta var betydligt större än den varit på mycket länge. Tidigare har jag efter samtal med äldre personer antagit att sjön sänktes på 1870-talet med hjälp av den kanalgrävning som vi ännu idag kan se spår av. Troligen genomfördes projektet lite senare än vi trott, kanske på 1880-talet eller möjligen ännu senare, kanske efter att S.A. Lindblad förvärvade Norra Isaryd. Samuel August Lindblad (far till Sixten Lindblad och till Hilda Dahlström f. Lindblad) var fram till 1885 arrendator på Nobynäs, då han förvärvade Isarydsgården. Det var väl framförallt Örsås och Norra Isaryd som hade viss nytta av den sänkning/dränering som blev följden av kanalgrävningen. Kanalen, som har sin naturliga fortsättning i den s.k. Göljabäcken ner mot Svartån, har nog idag slammat igen ordentligt, vilket kan förklara att vattenståndet i sjön är så högt just nu. Men detta är egentligen bara mina egna personliga funderingar, inga dokument berättar tyvärr om sänkingsprojektet. Mina teorier om sjösänkningen stöds av Erik Isaksson i Tockarp som ju känner trakten väl.

Islingen är nämnd i *Natur i Jönköpings län* (1995) som en värdefull naturmiljö. När jag tittar i min gamla fältanteckningsbok från arbetet med Smålands flora hittar jag där bl. a. följande arter: blåbär, odon,skvattram, hjortron, tranbär – vi plockade ju både blåbär, tranbär och hjortron runt Islingen under min uppväxt – alla arter av sileshår, vattenklöver, kärresälting, svalting, vattenbläddra, dvärgbläddra – de båda sistnämnda insektätare liksom sileshår - och kärrespira. Till detta kommer ett flertal starrarter, ullsäv, brunag och vitag och så en rik variation av vitmossearter ute på gungflyna. Av orkideerna förekommer korallrot i väster och de sällsynta mossnycklarna, *Dactylorhiza sphagnicola*, i öster.

Djurliv och fågelliv har jag beskrivit kortfattat i *Från Svartebro till Socknamon* (sid. 13). Bland häckande fåglar bör nämnas svarthakedopping (se vackert foto av Peter Hörenius), kricka, gräsand, storspov, enkelbeckasin, fiskmås och trana.

Moränvallen i öster som syns på mitt eget foto från i höst är intressant. Den visar på den ursprungliga vattennivån före sänkningen – dagens sjönivå ligger på 233,7 m.ö.h., medan kartans höjdlinje i öster vid moränvallen ligger på 235 meter.

Om fisket i Islingen vet jag bara att det före 2:a världskriget fiskades sutare, mört, ruda och kanske ytterligare någon fiskart. Hur det har varit i äldre tid före sänkningen vet vi idag inget om. Sjön bottenfrös de kalla vintrarna på 1940-talet, så att all fisk försvann enligt ortsbefolkningen, d.v.s. äldre personer som jag talat med i min ungdom.

Från min barndom minns jag det spelades mycket bandy på sjön Islingen, där fanns ju nästan ingen drunkningsrisk, eftersom sjön var så grund och dessutom kanske bottenfrusen.

Som avslutning några bilder – ett kartutdrag från den topografiska kartan som visar tidigare och nuvarande vattennivå, en bild på svarthakedopping på Islingen (Peter Hörenius), den sällsynta och vackra orkidén mossnycklar och så mina egna översiktsbilder tagna från öster liksom bilden på moränvallen.

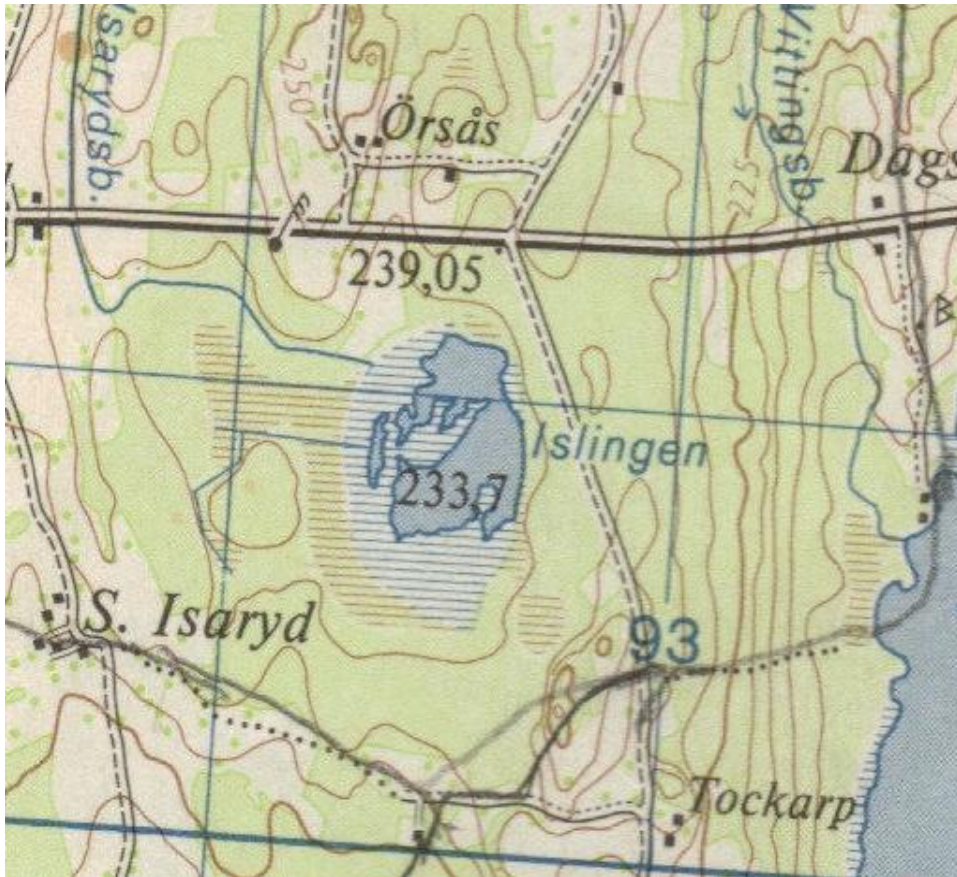
Henry Sjöstrand

Utsikt över sjön Islingen från sydost

Mossnycklar, *Dactylorhiza sphagnicola*, som växer rikligt vid Islingen

Islingen på den topografiska kartan. Ursprunglig vattenyta före sänkningen i slutet av 1800-talet framgår i stort av blåstreckade partier samt en del av det brunstreckade området. I öster har sjöns yta troligen nått fram till den bruna höjdlinjen (235 meter ö.h.).

Svarthakedopping vid Islingen. Foto Peter Hörenius 2010.

Moränvallen vid Islingens östra sida. Markerar den ursprungliga vattennivån före sänkningen. Foto HS